

Norsk Kooikerklubb

Revidert av Avlsrådet - Oktober 2026

Innholdsfortegnelse

Generelt	2
Sykdom og helsetesting.....	3
<i>Von Willebrand Disease (VWD)</i>	<i>3</i>
<i>Hereditary Necrotising Myelopathy (ENM)</i>	<i>3</i>
<i>Patellaluksasjon.....</i>	<i>4</i>
<i>Øyesykdommer.....</i>	<i>4</i>
<i>Epilepsi</i>	<i>4</i>
<i>Polymyositt.....</i>	<i>4</i>
<i>Nyresykdommer</i>	<i>5</i>
<i>Hofteledds dysplasi (HD) / Albuedysplasi (AD)</i>	<i>6</i>
<i>Tenner.....</i>	<i>6</i>
Andre føringer.....	6
<i>Innavl.....</i>	<i>6</i>
<i>Maksimalt antall kull/ valper</i>	<i>6</i>
Tispe	6
Hannhund	6
<i>Alder ved parring</i>	<i>6</i>
Tispe	6
Hannhund	7
<i>Tidsrom mellom parringer.....</i>	<i>7</i>
<i>Mentalitet.....</i>	<i>7</i>
<i>Eksteriør</i>	<i>7</i>
<i>Gjentatte kombinasjoner.....</i>	<i>8</i>
<i>Valg av avlsdyr</i>	<i>8</i>
<i>Revidering og spørsmål</i>	<i>8</i>

Generelt

Avl av kooikerhunder i Norge skal følge Norsk Kennel Klubb (NKK) sine etiske grunnregler for avl og oppdrett, og NKK sin avlsstrategi (se mer på NKK sine hjemmesider). NKK, og således også Norsk Kooikerklubb (NoKo), sitt overordnede mål i hundeavlen er funksjonelt sunne hunder, med en rasetypisk konstruksjon og mentalitet, hunder som kan leve et langt og sunt liv til glede for seg selv, sine eiere og samfunnet.

NKK har delegert ansvar for utarbeiding av rasespesifikke avlsstrategier til de respektive raseklubbene. I Norsk Kooikerklubb utarbeides disse føringene av klubbens avlsråd, og vedtas av styret. Føringene gjennomgås årlig, og revideres ved behov.

NKK er klare på at raseklubbens anbefalinger bør overholdes. Føringene for avl for kooikerhund er derfor å anse som sterke anbefalinger. Det er en forutsetning for annonsering av valpekull gjennom klubbens internettprofiler (hjemmeside og sosiale medier) at føringene er lagt til grunn for parringen. Det er videre en forutsetning for profilering av oppdretter/ kennel gjennom NoKo sine kanaler (nyhetsbrev, hjemmesiden, arrangementer, m.m.) at føringer for avl er lagt til grunn for oppdretters avlsarbeid. Brudd på de etiske grunnreglene for avl vil følge disiplinære reaksjoner vedtatt av Hovedstyret i NKK.

Det er oppdretter sitt ansvar å selv vurdere sitt avlsdyr, partner og kombinasjon.

Oppdretter plikter å sende inn informasjon om hvert valpekull til avlsrådet eller direkte til VHNK (Vereniging Het Nederlandse Kooikerhondje)/klubbregisteret. Relevant informasjon er antall valper i kullet, eventuelle dødfødte valper eller valper som dør før levering, samt eksteriørfeil som er identifiserbare før fylte 8 uker. Informasjon om valpekull vil oversendes det nederlandske klubbregisteret for kooikerhund. Skjema skal fylles ut av oppdretter. Oppdatert informasjon om utfylling og innsending finner du på klubbens nettsider: [Registrering av valpekull](#).

For å bidra til et godt avlsarbeid for kooikerhund, både nasjonalt og globalt, er det anbefalt at alle valper DNA-testes med svaberprøve før levering. Les mer om DNA-testing [her](#).

Gjennomgående i avlsføringene vises det til avlsdyrets øvrige kvalitet eller verdi for rasen. Med det menes at dersom dyret oppfyller alle krav til helsetilstand, fremstår med et harmonisk temperament og et rasetypisk utseende, så kan mindre «feil» godtas da helheten hos avlsdyret fremstår som god. Det samme gjelder for hunder med linjer som ved avl kan bidra til å begrense rasens innavlsgrad.

Sykdom og helsetesting

Tabell 1. Skjematisk oversikt over aktuelle sykdommer og kort om testing. For utfyllende informasjon om regler og krav, se egne avsnitt for hver sykdom lenger ned i dokumentet.

Sykdom	Testresultat	Føringer for avl
vWD	Fri	Begge foreldre skal være fri .
ENM	Fri eller bærer	Begge foreldre skal være testet. Fri x fri, og fri x bærer er tillatt.
Patellaluksasjon	Grad 0 / Grad 1	Begge foreldre skal være undersøkt av NKK. Minst en forelder må ha grad 0 (begge sider).
Øyesykdommer	Fri (se unntak i avsnitt under)	Begge foreldre skal være øyelyst fri av autorisert øyelyser.
Epilepsi	Frisk	Begge foreldre skal være friske. Krav til familie og kombinasjoner.
Polymyositt	Krav om DNA-test	Begge foreldre skal være friske, og ikke ha kjent sykdom. Bærer av risiko-gen kan tillates. Se eget avsnitt.
HD/ AD	A eller B (se også avsnitt under)	Anbefalt med kjent HD og AD status på begge avlsdyr.
Nyresykdom	Finnes ingen test.	Begge foreldre skal være friske, og ikke ha kjent sykdom.
Tenner	Frisk	Begge foreldre skal være friske, og ikke ha kjent sykdom.

Mer informasjon om sykdommer og helse hos kooikerhund finner du [her](#).

Von Willebrand Disease (VWD)

Begge foreldredyrene skal være fri for VWD, enten ved DNA-test eller hereditært.

Hereditary Necrotising Myelopathy (ENM)

Begge foreldredyrene skal være DNA-testet for ENM.

Følgende kombinasjoner er tillatt for avl: *Fri x Fri* og *Fri x Bærer*.

Følgende kombinasjon er ikke tillatt: *Bærer x Bærer*. Syke dyr skal ikke avles på.

Patellaluksasjon

Begge foreldredyrene skal være undersøkt for patellaluksasjon av veterinær godkjent av NKK. Hunder med grad 1 kan brukes i avl, men skal kun pares med hunder som er tosidig fri/grad 0. Hunder med grad 2 eller mer skal ikke brukes i avl.

Kombinasjoner av avlsdyr som har gitt avkom med patellaluksasjon skal ikke gjentas. Avlsdyr som har patella grad 1, og har gitt flere avkom med patella grad 1 eller mer, bør vurderes tatt ut av avl.

Øyesykdommer

Begge foreldredyrene skal være øyelyst før parring forekommer, og attesten skal ikke være eldre enn 24 mnd. Hovedregelen er at hunder med arvelige øyesykdommer, ikke skal gå videre i avl.

Hvis hunden for øvrig representerer gode avlsdyr, kan følgende unntak vurderes:

- Fremre Y-sømskatarakt. Hunder med Y-sømskatarakt skal øyelyses årlig.
- Distichiasis, mild grad.
- PPM, hunder med små forandringer kan brukes i avl. Hunder med forandringer som affiserer synet skal ikke brukes i avl.
- PHTVL/PHPV, hunder med PHTVL/PHPV grad 1 kan brukes i avl.

Hunder med tilstander nevnt over kan kun brukes i avl hvis de pares med hund som er helt fri for arvelig sykdom.

Epilepsi

Begge avlsdyr skal være friske. Hunder som har gitt 2 eller flere avkom med epilepsilignende anfall skal ikke brukes i videre avl. Kombinasjoner som har gitt avkom med epilepsilignende anfall skal ikke gjentas. Hunder som har kullsøsken eller foreldre med alvorlig grad av epilepsi (diagnostisert primær epilepsi eller gjentatte epilepsilignende anfall) skal ikke brukes i avl.

For hunder med epilepsi i nær slektslinje (innenfor 3 generasjoner, inkludert søsken av stamdyr, eller helsøsken til hunder nevnt i første avsnitt) må det vises varsomhet ved avl. Avlsdyrets øvrige kvaliteter må være av stor verdi for rasen, og partner skal være fri for epilepsi minst 8 ledd bakover i slektslinjen.

Polymyositt

Syke hunder skal ikke avles på. I tilfeller hvor avlsdyr har foreldre eller helsøsken med påvist polymyositt frarådes avl. Kombinasjoner som har gitt syke avkom skal ikke gjentas. Hunder som har gitt 2 eller flere avkom med polymyositt skal ikke brukes i videre avl.

DNA-test er tilgjengelig for å si noe om risiko. Test skal være gjennomført for alle avlsdyr og risiko skal være kjent. Testen viser om hunden er bærer av en eller to mutasjoner som gir økt risiko for å utvikle polymyositt. Det er viktig å presisere at også hunder uten mutasjonen(e) kan gi syke avkom. Det er derfor viktig å vurdere stamtavler og risiko nøye.

Følgende kombinasjoner er tillatt:

		Avlsdyr 2							
		PM1/WW PM2/WW	PM1/WW PM2/WM	PM1/WW PM2/MM	PM1/WW PM2/ukj.	PM1/WM PM2/WW	PM1/WM PM2/WM	PM1/WM PM2/MM	PM1/MM PM2/alle
Avlsdyr 1	PM1/WW PM2/WW								
	PM1/WW PM2/WM								
	PM1/WW PM2/MM								
	PM1/WW PM2/ukjent								
	PM1/WM PM2/WW								
	PM1/WM PM2/WM								
	PM1/WM PM2/MM								
	PM1/MM PM2/alle								

Det er et mål at det i nær fremtid kun skal avles på hunder som er PM1 WW (fri), ved at man gjennom målrettet men bred avl kan få luket ut bærere av risikogen.

Det er et krav at valper som har foreldre med PM1 WM status skal DNA-testes med svaberprøve, og resultatet skal formidles til avlsrådet eller direkte til VHNC/klubbregisteret. Samtidig anbefales det at alle valpekull testes på samme måte for å få en oversikt over utbredelse og omfang av PM status i den norske kooikerpopulasjonen. Dette er viktig for fremtidig avlsarbeid. Les mer om DNA-testing med svaberprøve [her](#).

Mer informasjon om polymyositt finner du på klubbens hjemmeside [her](#).

Nyresykdommer

Nyresvikt kan ha ulike årsaker, så som arv, infeksjoner og forgiftninger. Når det er nyresykdom i flere generasjoner i samme linjer, kan vi anta at noe skyldes arv selv om diagnose ikke er satt.

Hunder som har fått påvist arvelig nyresykdom skal ikke brukes i avl. Det skal ikke gjøres kombinasjoner der det i avlsverktøyet blir varslet om økt risiko for nyresykdom.

Kombinasjoner som har gitt avkom med nyresykdom skal ikke gjentas. I tilfeller hvor avlsdyr har foreldre eller helsøsken med påvist arvelig nyresykdom skal hunden ikke benyttes i avl.

Hunder med diagnostisert Renal dysplasi (RD) skal ikke brukes i avl. Begge foreldre til hund med Renal dysplasi er sannsynlige bærere av en økt risiko for å utvikle RD, og kombinasjonen skal ikke gjentas

Hofteladdsdysplasi (HD) / Albuedysplasi (AD)

Det anbefales at foreldredyr har kjent HD- og AD-status, men det er ikke et krav. Der HD/AD-status er kjent, kan hunder med grad A eller B brukes i avl. Hunder med grad C kan brukes i avl dersom de fremstår uberørt av HD status, og skal da kun pares med hunder som har grad A eller B. Hunder med grad D og E skal ikke brukes i avl.

Tenner

Begge foreldredyrene skal være uten kjent arvelig tannsykdom. Kombinasjoner som har gitt avkom med arvelig tannsykdom skal ikke gjentas.

Andre føringer

Innavl

Innavlsprosent skal være under 2 % over 5 generasjoner, og bør helst ligge under 1 %. Grensen skal overholdes, men må sees i sammenheng med andre forhold som kan minske sykdomsrisikoen. Det anbefales å sjekke stamtavlen i flere enn fem generasjoner.

I ZooEasy er det mulighet for å estimere slektskap for en fiktiv valp med hele kooikerpopulasjonen. Dette gir et mer utfyllende bilde av innavl og sykdomsrisiko, enn innavlsgrad alene. Denne muligheten kalles *Generation percentage*, og skal ligge under 70%.

Maksimalt antall kull/ valper

Tispe

Antall kull per tispe bør ikke overstige 3. Dette vil avhenge av tispens alder, helse, kondisjon og totalt antall valper.

Hannhund

Hannhunder skal ikke ha mer enn 5 kull, eller maksimalt 25 valper i Norge. Hannhunder kan i tillegg brukes i andre land, men det oppfordres til å være kritisk i forhold til antall kull per hannhund totalt.

Alder ved parring

Tispe

Skal være minst 2 år ved parringstidspunktet, og tispens modenhet skal vurderes. For øvre aldersgrenser gjelder NKK sine etiske føringer for avl og avlsregler.

Hannhund

Skal være minst 2 år ved parringstidspunktet. Hannhunder skal ikke ha mer enn to kull før fylte 3 år. Det er ingen øvre alder for bruk av hannhund i avl.

Generelt anbefales at begge avlsdyr er minst 3 år ved parringstidspunkt. Dette for å gi et tydeligere bilde av hundens helse og mentalitet.

Tidsrom mellom parringer

Det skal gå minst 12 måneder mellom fødsel av to valpekull.

Mentalitet

Kooikerhunden har en attraktiv og vennlig tilstedeværelse, med mye temperament. Ved det opprinnelige arbeidet i andefeller skulle de opptre rolig og selvsikkert. I annet arbeide med skadedyr ble det lagt vekt på egenskaper som kvikkhet og utholdenhet. God samarbeidsevne og selvstendighet var også av viktig betydning. For den moderne kooikerhunden er det forventet at de innehar de opprinnelige bruksegenskapene.

Hunder som brukes i avl skal oppleves som mentalt stabile. Hunder som viser tydelig fluktoppførsel, eller aggressive holdninger mot mennesker, skal ikke brukes i avl. Hunder som blir bedømt KIP* / 0.premie (diskvalifisert) to eller flere ganger på grunnlag av aggressivitet skal ikke brukes i avl.

Oppdretter skal vurdere de mentale egenskapene hos tidligere kull før det planlegges nye kull på samme tise.

**KIP – kan ikke premieres. / 0.premie (diskvalifisert)*

Hund som vises i en slik tilstand at dommeren ikke kan gjøre seg opp en oppfatning om dens kvalitet kan i noen tilfeller tildeles KIP. En hund som i ringen viser aggressivitet eller tydelig fluktoppførsel, dvs. om hund kaster seg panisk fra dommer og det ikke finnes noen mulighet for å tilnærme seg hunden på naturlig måte vil bli diskvalifisert.

Eksteriør

Hunder som i større grad strider mot rasestandard, skal ikke brukes i avl. Hunder som er tildelt KIP med bakgrunn i eksteriør 2 ganger eller mer på utstilling skal ikke brukes i avl. Hunder med haleknekk* skal ikke brukes i avl.

For hunder som vurderes brukt i avl, må det foretas en helhetlig vurdering av avlsdyret. Således kan eksempelvis enkelte mindre eksteriørfeil veies opp av gode bruksegenskaper eller god mentalitet.

** Haleknekk*

Haleknekk er en medfødt misdannelse av en eller flere halevirvler. De minste haleknekkene kan ikke sees, men de fleste kan kjennes. For å få konstatert haleknekk er det nødvendig med røntgen hos veterinær.

Gjentatte kombinasjoner

Samme kombinasjon mor/far bør ikke gjentas, unntak er om det kom få valper/ingen tisper fra en kombinasjon som regnes som svært lovende.

Valg av avlsdyr

Generelt bør det utvises godt skjønn ved valg av avlsdyr. Kooikerhunden er en liten rase, så det er viktig å bevare rasens genetiske variasjon, blant annet ved å bruke flere hunder i avl og ta vare på mindre representerte blodslinjer. Dette må imidlertid ikke gå på bekostning av helse, mentalitet, rasetypisk utseende eller egenskaper.

Ved valg av hannhund anbefales det å bruke Fit2Breed, ZooEasy og klubbregisteret, i tillegg til DogWeb, for mest mulig informasjon rundt helse. Vær obs på at ikke alle helsetilfeller blir registrert, så bruk også andre oppdrettere rundt deg.

Ved bruk av utenlandsk hannhund gjelder avlskrav og føringer i det landet hannhunden er bosatt.

Revidering og spørsmål

Revidering av føringer for avl blir utarbeidet av avlsrådet i Norsk Kooikerklubb.

Ved spørsmål kan avlsrådet kontaktes på e-post: nokoavlsraad@gmail.com